

HWvEgmond, 2023

1. beginspsalm - Psalm 24: 2, 3
2. na de wet - Psalm 25: 3, 4
3. gebed
4. schriftlezing - Exodus 33: 1 – 4.
- Exodus 33: 12 - 34: 9
5. tussenpsalm - Psalm 130: 1,2,3,4
6. tekst - **Zondag 4**
7. psalm na de preek - Psalm 105: 1,5,21
8. psalm na belijdenis- Gezang 31: 1,2,3
9. gebed -
10. collecte -
11. slotpsalm - Psalm 86:4,5

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters,

Welke voorstelling hebben we bij de naam 'God'?

Is *God* een soort van vreemde macht om duidelijk te maken dat je niet alles kunt begrijpen?

Er zijn mensen die zeggen: God bestaat wel, maar Hij is ver weg en bemoeit zich helemaal niet met wat er hier op aarde gebeurt.

Anderen denken dat God *dood* is.

God is een gedachtespinsel om de dingen die onmogelijk lijken te kunnen verklaren.

Maar nu wij zoveel kunnen uitleggen, hebben we God niet meer nodig. Hij is dood.

Anderen hoor je weer zeggen: God is een *lijdende God* die gebukt gaat onder de ellende van de wereld.

Hij lijdt mee met de verwoesting van zijn schepping. En Hij kan er eigenlijk ook helemaal niks tegen doen.

Maar broeders en zusters *wij kennen God*.

In de Bijbel heeft Hij Zich bekend gemaakt als de *levende God*, die alle ontwikkelingen in de hemel en op de aarde *regeert*.

En deze God, onze God, is de enige God die leeft en in Zijn schepping *werkt* van eeuwigheid tot eeuwigheid. *Hij is de sprekende God*, die zegt wie *Hij* is en wie *wij* zijn. Hij openbaart Zich in de Schriften.

Zondag 4 tekent ons voor hoe die verhouding is tussen God en ons: *God* is rechtvaardig en *wij* zijn *zondaars*. God is eerlijk en zal volgens de regels die Hij bekend heeft gemaakt mensen oordelen.

Dat oordeel betekent: *de eeuwige dood* voor mensen die God wegduwen uit hun leven.

En *eeuwig leven* voor al die mensen die *uit genade* God om vergeving vragen.

De boodschap van deze Zondag is samengevat in het thema:

LEVEN ONDER DE RECHTVAARDIGHEID VAN GOD.

I:

Laten we eerst even letten op de plaats die Zondag 4 heeft in de Catechismus.

Deze Zondag staat in het eerste deel van de Catechismus: het deel dat ons onze *ellende* leert kennen.

Die ellende is, dat we door onze zonden buiten de zegen van God staan.

Om die ellende te leren kennen, zei Zondag 2: kijk eens naar de wet, die Tien Woorden van het verbond die God ons heeft gegeven als een leefregel met Hem.

Zeg maar: die Tien Woorden zijn de grondwet om met God te wandelen net zoals Adam dat deed in het paradijs.

Vraag je nu eens af of je die woorden naleeft. Het zal dan snel duidelijk worden dat ons dat helemaal niet lukt! Wij zijn mensen die deze regels van Gods verbond vergeten.

Wees eerlijk: het is niet altijd ons hoogste plezier deze regels op te volgen.

Dat *doen wat God zegt* dat zit niet in ons. En dat is nu precies onze ellende.

Dat was de belijdenis van Zondag 2.

Zondag 3 stond stil bij de oorsprong, de bron van al die ellende. Dat we de wet niet kunnen houden, komt omdat we vanaf Adam helemaal bedorven zijn. We zijn *van huis uit* ongehoorzaam aan God.

Dat ligt niet aan God. Hij heeft als Schepper Zijn werk goed gedaan.

Nee wij zijn van het heilspoor afgegaan.

Er is een radicaal nieuw begin nodig om weer met God te leven, antwoord 8.

Vanaf ons allereerst begin moeten wij veranderen. Wij moeten opnieuw geboren worden.

Zondag 4 (de laatste Zondag van dat deel van de ellende) vraagt of het allemaal wel eerlijk is van God dat Hij zo hard ingrijpt.

Is God niet erg liefdeloos bezig wanneer Hij zondaren tot in de eeuwige dood veroordeelt?

Dat is tegenwoordig een actuele vraag. Veel mensen, (ook gelovigen) zitten hier mee. En lopen hier vast.

Hoe zit dat met God als Vader en God als de Almachtige die alles bestuurt en regeert?

Hoe is de liefde van God te verbinden met de toorn van God? Gaat Zijn liefde dan niet boven alles?

Gaat de liefde van God dan niet als regel boven het oordelen van God?

Heeft die liefde dan niet het eerste en het laatste woord?

In vraag 9 hoor je ook zo iets.

Houdt God wel genoeg rekening met onze achtergronden?

Is God niet wat al te hard in Zijn oordeel wanneer Hij nu nog van ons eist wat we *niet kunnen*?

Hij vraagt de volle gehoorzaamheid aan Zijn wet, maar wij hebben in Zondag 3 beleden dat we dat niet kunnen want we zijn van huis uit, vanaf onze geboorte *niet in staat* om gehoorzaam te zijn.

De gehoorzaamheid die Hij van ons vraagt zit niet in ons.

Dan zijn de zonden ons toch ook niet aan te rekenen?

Dan geeft de Catechismus ons een geweldig mooi onderwijs vanuit het verbond, die afspraak die God met ons heeft gemaakt. De Catechismus laat *van God uit* onze plaats zien.

De Catechismus gaat terug naar het allereerste begin: *God*, Hij heeft de mens zo *geschapen* dat hij kon doen wat God van hem vraagt.

In het paradijs heeft God het verbond, die afspraak gemaakt. Adam kreeg van God de regel mee over hoe hij in dat verbond met God behoorde te leven.

De Here zei: als je luistert en gelooft naar wat Ik je zeg: dan zal je leven.

Maar als je niet luistert en tegen Mijn Woord ingaat zal je de dood sterven.

God gaf de mens alles om Hem blij en dankbaar te eren. En Adam en Eva, onze voorouders gingen met al die geschenken de geschiedenis in om als verbondspartners zich helemaal te geven voor hun God.

Dat is de *startpositie* die God ons gegeven heeft en waar Hij de mens ook *altijd op zal aanspreken*.

Zondaars zal Hij straffen en wie in alles gehoorzaam leeft volgens Zijn wet, zal Hij verhogen.

In het paradijs wandelde Adam met God en alles was volmaakt. Adam genoot daar van de liefde en de trouw van God.

Maar wat is er gebeurd? De *mens Adam* heeft gezondigd!

En ook wij zijn in en met Adam tegen het Woord van God ingegaan en ook wij hebben straf verdiend.

Antwoord 9, *God* heeft de mens goed geschapen, maar *wij* hebben onszelf door *moedwillige ongehoorzaamheid* van de goede gaven van God beroofd.

Wij hebben dat goede leven onder de zegen en de zorg van God, opgebroken.

De *mens zelf* is bewust van God weggelopen.

Maar toen de *mens* dat deed hield *God* vast aan Zijn afspraak dat Hij de mens zal straffen met de eeuwige dood. Vanuit Gods verbond heeft God alle recht om de mens onder Zijn toorn te straffen.

Dat we in de ellende zijn ligt niet aan God, maar aan onszelf.

Eer aan God in de hoge en wee de mens die leeft in de zonde.

God is trouw aan alles wat Hij heeft gezegd. Hij verandert zijn oordelen niet.

Zijn ja wordt geen nee, en Zijn nee wordt geen ja.

Broeders en zusters, God is niet van Zijn stuk te brengen. Wat zou dat ook erg zijn!

Want als God in Zijn werk verandert en als Hij de waarheid van Zijn Woord loslaat dan konden we God ook niet meer binden aan Zijn beloften!

Dan stond de zekerheid van Zijn genade voor ons op de tocht!

Maar broeders en zusters, God is een God van recht en blijft altijd aanspreekbaar op al Zijn beloften.

Wij zijn als zondaren nu *op genade alleen* aangewezen.

Moge God *uit genade* Zijn verbond voor ons bewaren *opdat we leven*.

Dat de HERE ons niet zal afschrijven tot in de hel, maar wegen zal openen om ons vast te houden op weg naar de hemel.

Die genade heeft de grote en de barmhartige God ons beloofd in Genesis 3:15. In die moederbelofte.

Dat eerste evangelie van waaruit God doorwerkt naar Jezus Christus en naar de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

Na de zondeval gaat Adam met deze belofte de geschiedenis in.

Er is gedurende heel het Oude Testament gewacht op Jezus Christus.

Ook Israël leefde onder de belofte van deze genade.

God heeft steeds weer het verbond met hen onderstreept en vernieuwd, vergelijk Exodus 19,5. "als je mijn woorden ter harte neemt en je aan het verbond met mij houdt zul je een kostbaar bezit voor mij zijn kostbaarder dan alle andere volken. Je zult mijn eigendom zijn".

En dan geeft God Zijn volk de Tien Woorden van het verbond, Exodus 20.

Maar als Mozes deze wet heeft ontvangen, moet hij direct terug naar Israël.

Want Gods volk heeft het leven onder de beloften van genade en verlossing *afgewezen* ze hebben een eigen God, een afgod gemaakt: het gouden kalf.

Israël kiest (net als Adam in het paradijs) voor de *ongehoorzaamheid*.

En dan komt de toorn van God over Israël. Hij wil heel Israël vernietigen.

Iedereen zal sterven en de Here wil met Mozes opnieuw beginnen. En dan bidt en roept Mozes voor Israël tot de Here. Wees genadig Here en denk aan de eer van uw Naam.

Mozes moet dan opnieuw de Horeb op om de Tien Woorden van het verbond te ontvangen en daarna moet hij verder met Gods volk naar het beloofde land.

God zelf zal niet meegaan, hoofdstuk 33:3.

Daar ziet Mozes tegen op. Kan hij dit wel?

En dan vraagt hij (vers 12 en verder) of de HERE *Zelf* wil meegaan.

Want als de HERE *niet in ons midden is*, wat komt er dan terecht van een kerk die midden in een samenleving vol zonde en verzoeking staat?

Mozes zoekt zekerheid: laat mij Uw heerlijkheid zien.

In deze vraag hoor je de biddende middelaar die wil dat de HERE met Zijn volk meegaat!

Mozes zoekt houvast: dat God er toch Zelf bij is.

En dat houvast ligt voor Mozes in het zien van de glans en luister van God!

Dan weet hij: de HERE is bij ons ik zal niet vrezen!

Maar Mozes moet genoeg nemen met het Woord, met de belofte van God, vers 20.

Want geen mens kan God zien en leven.

Adam wandelde met God.

Maar door de zonde kunnen *wij* de kloof tussen God en ons niet overbruggen.

Alleen door *verzoening* is er weer leven met God.

Onze Catechismus zoekt al vragend de weg naar die verzoening.

Vraag 10. wil God onze zonden ongestraft laten? Zeker niet! God komt juist in actie tegen de zonde, want Hij is geraakt in Zijn eer en heiligheid en dat *roept* om straf over de zondaar.

Vergelijk de zonde van Israël met het gouden kalf.

In vraag 10 erkennen we dat wij die straf op de zonde verdiend hebben.

Wanneer we kijken naar wat er in de zondeval is gebeurd dan wordt onze *oppositie tegen God* het zwijgen opgelegd. God heeft gesproken.

En wij kunnen Hem alleen aanbidden om Zijn recht: de ene en ware God is eerlijk in Zijn oordeel!

Tot in de hel zullen goddelozen dit erkennen.

Maar zo vraagt de Catechismus: kon dat nu niet anders bij onze almachtige God?

Is er bij Hem geen beroep mogelijk op een stuk *medelijden*? Op zijn *barmhartigheid*?

Moet het er nu allemaal zo zwaar en hard aan toe gaan bij God?

Want als we *deze God preken* in zijn recht en in zijn oordeel, dan leg je een *rouwsluier* over de kerk.

Dat is de mening van heel veel mensen. Ook van gelovigen.

Hel en verdoemenis past niet bij de Vader van Jezus Christus, zegt men.

Maar gemeente, laten we dan nog even letten op de geschiedenis van het paradijs.

Daar ligt het uitgangspunt voor onze verhouding met God.

Wij zullen altijd weer naar die paradijsgeschiedenis terug moeten.

En dan blijft het staan: wij hebben met *opzet* de goede gaven die God ons gaf, afgewezen.

Daarom is het eerlijk, oprecht en zuiver om het met de Schrift na te zeggen: de vloek rust op ons en geen zegen.

De dood zit ons in de schoenen en geen leven.

Dat vloeit allemaal voort uit de zonde. Antwoord 10.

Maar in al die ellende staat daar toch de *gerechtigheid van God muurvast*. Ja vaster dan de bergen.

Onze God *is niet* onbetrouwbaar of onberekenbaar. Wij weten wat we aan God hebben.

Hij houdt Zijn Woord in vloek en zegen. Zo is Hij.

Vergelijk Exodus 34,6, daar zegt God wie Hij is.

De HERE laat zich hier in de kaart kijken door aan Mozes zijn *Naam* te noemen.

De HERE gaat aan hem voorbij. Mozes staat in een rotsspleet en de hand van de HERE bedekt hem daar. Want de zondaar kan niet de kracht van Gods heerlijkheid zien en leven.

Ook Mozes is zondaar en kan God niet zien van aangezicht tot aangezicht.

De macht van de zonde blokkeert de volle omgang met God.

Dat raakt hier ook Mozes.

Maar Mozes *hoort* dat de kracht van Gods toorn is afgegrensd door zijn *liefde*.

Dat laat de HERE horen in zijn *Naam*.

Vers 6. de Here ging aan hem voorbij en riep: Here, Here, God, barmhartig en genadig, lankmoedig, groot van goedertierenheid en trouw, die goedertierenheid bestendigt aan

duizenden, die ongerechtigheid, overtreding en zonde vergeeft; maar (de schuldige) houdt Hij zeker niet onschuldig.

God is barmhartig. God is leven. Hij wil leven met mensen. Hij is op weg naar dat grote aantal rond zijn troon.

Alleen als mensen die liefde van God afwijzen, roept dat om de toorn van God. Dan brengt de mens zichzelf zo in de ellende.

Want God is én rechtvaardig én barmhartig. Dat hoort Mozes in die uitroep van de HERE. De *schuldige* zal zijn straf ondergaan. Iedereen van wie de zonde niet zijn verzoend zal gestraft worden.

Met de zwaarste straf.

Maar hoe gaat dat nu samen?

Hoe kan God rechtvaardig zijn *en* iedere zondaar straffen *en* toch ook barmhartig?

Dat botst toch met elkaar. Als God rechtvaardig is zal ieder mens sterven.

En als Hij barmhartig is zal elk mens leven.

Hoe zit dat dan, dat: rechtvaardig en barmhartig?

Vraag 11. Let dan op Christus.

God zei tegen *Adam*: wie zondigt zal sterven en wie gehoorzaam is zal leven.

Adam is ongehoorzaam en alle mensen zijn met hem in vloek en schuld verloren.

Maar *Christus* zegt: Ik ben bereid om als Middelaar te gaan doen wat Adam verkeerd heeft gedaan.

Ik, Jezus Christus, zal gehoorzaam leven in alles. Ik zal de straf dragen die in het paradijs verdiend is.

Als *tweede Adam* als onze plaatsvervanger gaat Jezus Christus op onze plaats met Zijn Vader in het gericht.

Hij gaat daar (naar recht) onder de toorn van God door, opdat God voor ons barmhartig genadig kan zijn. God heeft Zijn eigen Zoon gegeven opdat een ieder die in Hem *gelooft* niet zal sterven maar *eeuwig zal leven*.

We hebben de diepe zwarte kleur van onze ellende gezien.

Wie de prediking van die ellende gelooft, en het hart open heeft voor het recht van onze God, die komt hier aan het eind van het deel van de ellende weer tot de jubel van Zondag 1.

Ons enig houvast in leven en sterven is Jezus Christus!

We hebben om Christus' wil God als onze Vader, die voor ons zorgt met een onvergelijkelijke liefde.

Deze Vader is bij ons als de HERE: de God van het verbond, die Zijn waarheid nimmer zal krenken.

Zijn trouw is elke dag bij ons.

Wie dit gelooft heeft het eeuwig zalig leven.

Want God ziet ons in Christus aan als mensen die zonder zonde zijn.

Met Christus hebben we recht op de hemel.

Maar wie leeft zonder geloof in deze Heiland, op hem *blijft* de toorn van God.

Wie niet gelooft en onverschillig is en het Evangelie niet ernstig neemt, verspeelt die genade.

Voor hem is de HERE een God die de schuldige zeker niet onschuldig houdt.

Maar voor wie Gods beloften gelooft staat het vast:

God is getrouw in de vloek maar ook in Zijn genade!

Met Christus zijn wij vrij van de toorn en erfgenamen van het eeuwige leven.

Om Zijn trouw zal God gelovigen verhogen!

Deze God is onze God.

Hij leeft en regeert in eeuwigheid.

Zijn in Christus gerechtvaardigd volk, zal Hij verhogen tot in de hoogste heerlijkheid.

AMEN